

1346. 13. Теодосий II около 1350, 1355. 14. Иоаникий II. 15. Евтимий приблизително отъ 1375—8 до 1393 (ср. Голубинскій 82).

<sup>54</sup> Да имъ непакоститъ велика црква. Шафарикъ, Рат. 98. Въ Сърбия: великіе цркви patriarhie, Mlklosich, Mon. serb. 139.

<sup>55</sup> Голубинскій 91 и сл.

<sup>56</sup> *Екзарси* въ Вирпинскія и въ Орѣховскія хрисовули. Духовниятъ надзоръ, поради користолобіето на епископитъ, въ срѣднитъ вѣкове често се превръщаль въ притѣснение на подчиненитъ: вж. § 74 въ Душановия законникъ, издаденъ отъ Новаковича, споредъ който на екзарха се забранявало да кара митрополитскитъ коне при поповетъ.

<sup>57</sup> Косановичъ, Гласник 29, 1871, 174.

<sup>58</sup> Описание на Рилския манастиръ е дадено у Barth'a, у Hochstetter'a, Mackenzie и у Igby. Отъ Витошкитъ манастири манастирътъ Св. Богородица на рѣка Витоша е основанъ отъ Александра. Другъ единъ манастиръ, Св. Никола въ Орѣхово, получилъ даръ въ 1347 г. отъ Асена IV земи. Селата му Бѣлица и Костинбродъ и до сега сѣществувать, но мѣстото на самия манастиръ не може точно да се опредѣли. Григоровичъ, Путеш. 160, споменува три манастира Св. Никола около Софія.

<sup>59</sup> Въ манастира Св. 40 мжченици при Асенъ II станало следното чудо: единъ куцъ калугеръ, като се напилъ много нѣгде на гости, заспаль въ черквата върху гроба на св. Сава, чиито мощи известно време били тамъ. Когато куциятъ се събудилъ, кракътъ му се поправилъ и почналъ свободно да ходи. Заредили се още много чудеса. Цѣло Търново се раздвижило. Калугеритъ трѣбвало най-после да заградятъ гроба, та да не се натрупва тамъ цѣлиятъ свѣтъ и да се предупредятъ неудобствата, които могатъ да произлѣзатъ отъ разнасенето на вестъта за чудесата. Доментианъ, ed. 1865, 340 и сл.

<sup>60</sup> Вж. Kanitz, Reise in Süd-Serbien und Nord-Bulgarien, табл. III, фиг. 5. Donau-Bulgarien I, 245 (съ рисунка).

<sup>61</sup> Иеротей Рачанинъ (сърбинъ) 1704; варош голема, а градъ неима, није ни било. Гласник 31, 309.

<sup>62</sup> Thurocz 1442: „Secus castrum Kys Nycapol (kys — на маджарски: малѣкъ) Danubium nantarum officio trajiciens“. Zinkeisen, I, 602, заб. 2.

<sup>63</sup> Hadži Chalfa, Rumeli und Bosna. Übers. von Hammer, Wien 1812, 44.

<sup>64</sup> Доментианъ 328. Верхобрезницкій хронографъ. Cod. serb. XVII. saec. (Ржкописътъ въ Пражкия музей) f. 199-a: въ Несебръ градъ.

<sup>65</sup> Вж. италиянскитъ периплы отъ XIV в. (Tafel, Constantinus Porph., Tübingen 1846), Acta patr. и отчетитъ за експедицията на Амадея.

<sup>66</sup> За сакситъ въ Сърбия и Босна вж. Ljubić, Opis jugoslav. novaca 29, 199.

<sup>67</sup> Въ документа у Пуича (Споменици сръбски II, 31) прочели *поурраромъ* вм. *поургаромъ*. Даничић (Историја облика српскога или хрватскога језика, Биоград